

**Hans Helighet Påven Franciskus budskap
för firandet av världsböndagen för fred
1 januari 2015**

Inte längre slavar utan bröder och systrar

1. I början på detta nya år, som vi välkomnar som Guds nåderika gåva till hela mänskligheten, tillönskar jag varje människa en innerlig fred, liksom alla världens folk och länder, statsöverhuvuden och regeringar och religiösa ledare. Jag ber för att vi ska se ett slut på krig, konflikter och det stora lidande som mänskliga handlingar förorsakar, liksom att vi ska få ett slut på epidemier, gamla såväl som nya, och på den förödelse som naturkatastrofer förorsakat. Utifrån vår gemensamma kallelse att samarbeta med Gud och med alla folk av god vilja ber jag särskilt att vi kan motstå frestelsen att handla på ett för människan ovärdigt sätt.

I mitt fredsbudskap från förra året talade jag om ”önskan om ett fulländat liv ... som omfattar en längtan efter syskonskap och som drar oss till gemenskap med andra och som gör det möjligt för oss att se dem inte som fiender eller konkurrenter, utan som bröder och systrar som vi accepterar och omfamnar”.¹ Eftersom vi av naturen är relationella varelser, kallade att nå ett förverkligande genom ömsesidiga relationer genomsyrade av rättfärdighet och kärlek, är det avgörande för vår mänskliga utveckling att vår värdighet, frihet och självständighet erkänns och respekteras. Men, tragiskt nog, det gissel som består i att människan alltmer utnyttjar människan skadar allvarligt det gemensamma livet och vår kallelse att forma mellanmänskliga relationer som präglas av respekt, rättfärdighet

---

¹ Budskapet för firandet av världsböndagen för fred, 2014, nr 1

och kärlek. Denna avskyvärda företeelse som leder till förakt för den andres grundläggande rättigheter och att hon berövas sin frihet och värdighet, tar sig många uttryck. Jag vill här kortfattat behandla dessa, så att vi i ljuset av Guds ord kan betrakta alla män och kvinnor ”inte längre som slavar, utan som bröder och systrar”.

Att lyssna till Guds plan för mänskligheten

2. Temat som jag har valt för årets fredsbudskap är hämtat från den helige Paulus brev till Filemon där aposteln ber sin medarbetare att välkomna Onesimos, som tidigare varit Filemons slav, men som nu blivit kristen och därför enligt Paulus är värd att betraktas som en broder. Hedningarnas apostel skriver: ”Kanske fick du vara utan honom en tid just för att få honom tillbaka för alltid, inte längre som en slav utan som något mer än en slav: en kär broder” (vv 15-16). Onesimos blev Filemons broder när han blev kristen. Att omvända sig till Kristus och börja ett liv i kristet lärjungaskap innebär således en ny födelse (jfr 2 Kor 5:17; 1 Pet 1:3) som i sin tur frambringar broderskap som ett grundläggande band för familjelivet liksom för samhällslivet.

I Första Moseboken (jfr 1:27-28) läser vi att Gud skapade människan till man och kvinna och välsignade dem så att de skulle föröka sig. Han gjorde Adam och Eva till föräldrar, som till svar på Guds uppmaning att vara fruktsamma och föröka sig, gav upphov till det första syskonskapet, nämligen Kains och Abels broderskap. Kain och Abel var bröder eftersom de kom från samma sköte. Följaktligen hade de samma ursprung, natur och värdighet som sina föräldrar, vilka var skapade till Guds avbild och likhet.

Men syskonskap omfattar också variationsrikedom och olikheter mellan bröder och systrar, även om de hör samman genom sitt fysiska ursprung och åtnjuter samma natur och värdighet. Som bröder och systrar är därför alla människor relaterade till varandra, även om de är olika varandra så delar de samma ursprung, natur och värdighet. På så vis bildar syskonskapet själva nätverket för de relationer som är grundläggande för att bygga den mänskliga familjen skapad av Gud.

Mellan den första skapelsen som återges i Första Moseboken och den nya födelsen i Kristus genom vilken de troende blir bröder och systrar till den ”förstfödde bland många bröder” (Rom 8:29) finns sorgligt nog syndens negativa verkningar som ofta splittrar det mänskliga broderskapet och alltid vanställer skönheten och storheten hos den mänskliga familjens syskonskap. Det var inte bara det att Kain inte stod ut med Abel - han dödade honom på grund av avundsjuka och begick därmed det första brodermordet. ”Kains mord på Abel vittnar på ett tragiskt sätt om hans radikala förnekelse av deras kallelse att vara bröder. Deras berättelse (jfr 1 Mos 4:1-16) visar på den svåra uppgift som alla människor är kallade till, nämligen att leva som ett, där var och en har omsorg om den andre.”²

Det här var också fallet med Noa och hans barn (jfr 1 Mos 9:18-27). Hans respektlöshet mot sin far Noa drev Noa att förbanna sin oförskämde son och att välsigna de andra, de som hedrade honom. Detta skapade en ojämlikhet mellan bröderna som fötts ur samma sköte.

I berättelsen om den mänskliga familjens ursprung blir synden att fjärma sig från Gud, från fadersfiguren och från brodern, ett uttryck för att

---

² Budskapet för firandet av världsböndagen för fred, 2014, nr 2

förneka gemenskap. Det ger upphov till en slavkultur (jfr 1 Mos 9:25-27), med alla dess konsekvenser från generation till generation: till förkastelse av andra, misshandel, brott mot människors värdighet och grundläggande rättigheter, och institutionaliserad ojämlikhet. Därför behöver vi en ständig omvändelse till Förbundet, fullbordad genom Jesu offer på korset, i förtröstan på att ”där synden blev större, där överflödade nåden ännu mer ... genom Jesus Kristus” (Rom 5:20-21). Kristus, den älskade Sonen (jfr Matt 3:17), kom för att uppenbara Faderns kärlek för mänskligheten. Alla som hör evangeliet och svarar på kallelsen till omvändelse blir Jesu ”bror, syster och mor” (Matt 12:50), och adopteras därmed av hans Fader (jfr Ef 1:5).

Man blir inte kristen, ett barn till Fadern och en broder eller syster i Kristus, utifrån något gudomligt officiellt påbud, utan genom den personliga frihetens medverkan, det vill säga genom att i full frihet omvända sig till Kristus. Att bli ett Guds barn är ovillkorligen förbundet med omvändelse: ”Omvänd er och låt er alla döpas i Jesu Kristi namn, så att ni får förlåtelse för era synder. Då får ni den heliga anden som gåva” (Apg 2:38). Alla de som i tro svarade på Petrus förkunnelse kom att ingå i den första kristna gemenskapens syskonskap (jfr 1 Pet 2:17; Apg 1:15-16, 6:3, 15:23): judar och greker, slavar och fria (jfr 1 Kor 12:13; Gal 3:28). Olika ursprung och social ställning förminskade inte någons värdighet eller uteslöt någon från att tillhöra Guds folk. Den kristna församlingen är således en gemenskapens och kärlekens plats mellan bröder och systrar (jfr Rom 12:10; 1 Thess 4:9; Heb 13:1; 1 Pet 1:22; 2 Pet 1:7).

Allt detta visar på den glada nyheten om Jesus Kristus genom vilken Gud gör ”allting nytt” (Upp 21:5)³ och som försonar mänskliga relationer, också dem mellan slavar och deras herrar, genom att kasta ljus på det som båda har gemensamt, nämligen att vara Guds adopterade barn och bröder och systrar i Kristus. Jesus själv sade till sina lärjungar: ”Jag kallar er inte längre tjänare, ty en tjänare vet inte vad hans herre gör. Jag kallar er vänner, därför att jag har låtit er veta allt vad jag har hört av min fader” (Joh 15:15).

Slaveriets många ansikten igår och idag

3. Alltsedan urminnes tider har olika samhällen känt till hur människor underkuvat andra människor. Slaveriet som institution har varit allmänt accepterat och reglerat i lag under olika epoker av människans historia. Lagstiftningen avgjorde vem som var född fri och vem som föddes in i slaveri, och de betingelser genom vilka en fri person kunde förlora sin frihet eller återvinna densamma. Med andra ord tillät lagen självt att en del människor förutsattes vara andras egendom till deras fria disposition. En slav kunde köpas och säljas, ges bort eller anskaffas, som om han eller hon var en handelsvara.

Som resultat av ökad medvetenhet har idag slaveriet, som ses som ett brott mot mänskligheten,⁴ formellt sett avskaffats över hela världen. Varje människas rätt att inte hållas i slaveri eller trældom har erkänts som okränkbart i internationell rätt.

Men trots att det internationella samfundet antagit åtskilliga överenskommelser som syftar till att få slut på slaveriet i alla dess former,

---

³ Jfr den Apostoliska uppmaningen *Evangelii Gaudium*, 11

⁴ Jfr Tal till Delegater från det Internationella förbundet för straffrätt, 23 oktober 2014; *L'Osservatore Romano*, 24 oktober 2014, s 4

och lanserat olika strategier för att bekämpa denna företeelse, så är ändå miljontals människor idag – barn, kvinnor och män i alla åldrar – berövade sin frihet och tvingas att leva under slavliknande villkor.

Jag tänker på de många arbetare, män och kvinnor, även minderåriga, som underkuvats inom olika sektorer, formella liksom informella, från hushållsarbete till jordbruk, från tillverkningsindustri till gruvdrift - vare sig vi talar om länder där arbetsregleringen inte följer internationella normer eller minimistandard, eller lika olagligt, i länder som saknar lagligt skydd för arbetarnas rättigheter.

Jag tänker också på många migranternas livsvillkor som under sina dramatiska irrfärder får utstå hunger och berövas sin frihet, plundras på sin egendom, eller utsätts för fysiska och sexuella övergrepp. Särskilt åsyftar jag dem som när de når sitt slutmål efter en hård resa präglad av fruktan och osäkerhet, häktas under stundtals omänskliga villkor. Jag tänker på dem som av olika sociala, politiska och ekonomiska skäl, tvingas att leva i hemlighet. Mina tankar går också till dem som för att följa lagen går med på skandalösa levnads- och- arbetsvillkor, särskilt i de fall där ett lands lagar skapar eller tillåter att migrantarbetare lever i ett strukturellt beroende till sina arbetsgivare, som när deras uppehållstillstånd beror på om de fått ett arbetskontrakt. Ja, jag tänker på ”slavarbete”.

Jag tänker också på människor som tvingas till prostitution, av vilka många är minderåriga, såväl manliga som kvinnliga sexslavar. Jag tänker på kvinnor som tvingas till äktenskap, de som säljs för arrangerade äktenskap eller de som överlämnas till deras avlidna makars släktingar, de som fråntas rätten att ge eller vägra samtycke.

Jag kan heller inte låta bli att tänka på alla de människor, minderåriga såväl som vuxna, som blir offer för trafficking, för försäljning av organ, för att rekryteras som soldater, som tiggare eller för illegala aktiviteter som att producera och sälja narkotika, eller för en maskerad form för gränsöverskridande adoption.

Till sist, tänker jag på alla de som kidnappas och hålls fångna av terroristgrupper, underkastade deras syften som stridande soldater, eller framför allt när det gäller unga flickor och kvinnor, att användas som sexslavar. Många av dem försvinner, medan andra säljs flera gånger om, torteras, stympas eller mördas.

Djupare orsaker till slaveriet

4. I dag, liksom tidigare, bottnar slaveriet i en syn på att människan kan behandlas som ett ting. När synden förvanskar människans hjärta och fjärrar oss från vår Skapare och våra medmänniskor, betraktas inte längre dessa som människor med samma värdighet, som bröder och systrar vilka delar samma mänsklighet, utan snarare som objekt. Vare sig det beror på tvång eller bedrägeri, eller genom fysiskt eller psykologiskt tvång, berövas människor som är skapade till Guds avbild och likhet sin frihet, säljs och degraderas till att bli andras egendom. De behandlas som medel för ett mål.

Vid sidan av denna djupare orsak, nämligen att förkasta en annan persons mänsklighet, finns det andra orsaker som hjälper till att förklara vår tids former av slaveri. Bland dessa tänker jag främst på fattigdom, underutveckling och uteslutning, särskilt när de hänger ihop med brist på tillgång till utbildning eller med sällsynta arbetstillfällen eller inga alls.

Inte sällan är offer för trafficking och slaveri människor som söker en utväg ur extrem fattigdom - lockade av falska löften om arbete, slutar de ofta i händerna på kriminella nätverk som organiserar trafficking. Dessa nätverk är skickliga på att använda sig av moderna kommunikationsmedel som ett sätt att lura unga människor i olika delar av världen.

En annan orsak till slaveriet är korrupcion hos dem som är villiga att göra vad som helst för ekonomisk vinst. Slavarbete och trafficking kräver ofta medverkan av mellanhänder, vare sig det är fråga om polis, statstjänstemän eller civila och militära institutioner. ”Detta sker när pengar och inte den mänskliga personen står i centrum för ett ekonomiskt system. Ja, människan skapad till Guds avbild och med uppdrag att lägga skapelsen under sig måste stå i centrum i varje socialt och ekonomiskt system. När personen byts ut mot mammon, kastas våra värderingar omkull.”⁵

Ytterligare orsaker till slaveriet hittar vi i väpnade konflikter, våld, kriminalitet och terrorism. Många människor kidnappas för att säljas, eller värvas som stridande soldater, eller utnyttjas sexuellt, medan andra tvingas emigrera och lämna allting - sitt land, sitt hem, sin egendom och även sina familjemedlemmar. De tvingas att söka ett alternativ till dessa fruktansvärda villkor med risk att förlora sin personliga värdighet och även sina liv; de riskerar att dras in i den onda cirkel som gör dem till ett offer för misär och korrupcion med ödesdigra konsekvenser.

---

⁵ Tal till deltagarna i Världsmötet för lekmanarörelsen, 28 oktober 2014: *L'Osservatore Romano*, 29 oktober 2014, s 7

Ett gemensamt engagemang för att få slut på slaveriet

5. Ofta när man studerar verkligheten bakom trafficking, den illegala av migranter och andra bekräftade liksom obekräftade former av slaveri, får man intrycket att de äger rum i ett sammanhang av total likgiltighet.

Ledsamt nog är det till största delen sant. Ändå vill jag peka på de enorma ansträngningar som gjorts, ofta i tysthet och under många år, av ordenskongregationer, särskilt kvinnliga kongregationer, för att stödja offren. Dessa ordensinstitut arbetar i mycket svåra situationer, stundtals i miljöer som behärskas av våld, eftersom deras arbete handlar om att bryta de osynliga kedjor som binder offren till människohandlare och utsugare. Dessa kedjor är sammansatta av en serie länkar, där varje länk består av skickliga psykologiska knep som gör offren beroende av sina utsugare. Detta uppnås genom utpressning och hot riktade mot offren och deras närmaste familjer, men också genom konkreta handlingar som att konfiskera deras identitetshandlingar och utöva fysiskt våld.

Ordenskongregationernas arbete genomförs inom tre huvudområden: genom att erbjuda stöd till offren, genom att arbeta med psykologisk rehabilitering och utbildning, och genom att återintegrera dem i samhället där de bor eller varifrån de kommer ifrån.

Denna kolossala uppgift, som påkallar mod, tålamod och uthållighet, förtjänar hela kyrkans och samhällets uppskattning. Ändå, räcker inte detta för att få slut på detta gissel som utsugningen av människor utgör. Vi behöver också ett trefaldigt åtagande på institutionell nivå: när det gäller förebyggande åtgärder, liksom skydd av offren och åtalsmöjligheter av förövarna. Eftersom de kriminella organisationerna använder sig av globala nätverk för att nå sina mål, så kräver insatserna för att eliminera

denna företeelse också en samlad och framför allt global insats från olika sektorer i samhället.

Staterna måste garantera att deras egen lagstiftning verkligen respekterar den mänskliga personens värdighet inom områden som migration, anställningar, adoption, utländska företagslokaliseringar och försäljning av varor som producerats genom slavarbete. Det finns ett behov av rättvisa lagar som fokuserar på den mänskliga personen, upprätthåller grundläggande rättigheter och som återställer dessa rättigheter när de har kränkts. Sådana lagar bör också sörja för rehabilitering av offer, garantera deras personliga säkerhet, och omfatta en effektiv lagföring som inte lämnar något utrymme för korruption eller straffrihet. Kvinnornas roll i samhället måste också erkännas, inte minst genom initiativ inom den kulturella sektorn och när det gäller social kommunikation.

Mellanstatliga organisationer bör samordna initiativ, samtidigt med respekt för subsidiaritetsprincipen, för att bekämpa transnationella nätverk av organiserad brottslighet som övervakar trafficking och den illegala smugglingen av migranter. Samarbete behövs tydligt på flera nivåer som omfattar nationella och internationella institutioner, civilsamhällets organ och finansvärlden.

Företag⁶ är förpliktade att säkerställa värdiga arbetsförhållanden och adekvata löner till sina anställda, och de måste också vara vaksamma på att former för underkastelse och trafficking inte smyger sig in i distributionskedjan. Vid sidan av företagens sociala ansvar finns också ett ansvar hos konsumenterna. Varje människa måste vara medveten om ”att

---

⁶ Jfr Påvliga Rådet för *Justitia et Pax, Företagsledarnas kallelse, En reflektion, 2013*

inhandla något är alltid en moralisk – och inte enbart en ekonomisk – handling”.⁷

Organisationer i civilsamhället, har å sin sida uppgiften att väcka medvetenheten och främja de åtgärder som behövs för att bekämpa och utrota en slavkultur.

Under de senaste åren, har Heliga Stolen uppmärksammat traffickingoffers lidande och uttalanden från de ordenskongregationer som stödjer dessa människor på vägen mot frihet, och intensifierat sina vädjanden till den internationella gemenskapen att samordna insatser och samarbeta för att få slut på detta gissel.⁸ Möten har också organiserats för att dra uppmärksamhet till trafficking och för att underlätta samarbete mellan olika organ, innefattande experter från olika universitet och internationella organisationer, polismyndigheter från migranternas ursprungsländer, transitländer, eller slutmål, och representanter från kyrkliga grupper som arbetar med offren. Det är min förhoppning att dessa ansträngningar kommer att utvidgas under kommande år.

Globalisera syskonskapet, inte slaveriet eller likgiltigheten

6. I sin ”förkunnelse om sanningen om Kristi kärlek i samhället”,⁹ engagerar sig kyrkan ständigt i karitativa aktiviteter som inspireras av sanningen om den mänskliga personen. Hennes uppdrag är att för alla visa vägen till omvändelse, som gör det möjligt för oss att ändra det sätt på vilket vi betraktar våra medmänniskor, att i varje person erkänna att vi har en broder eller syster i vår mänskliga familj, och att erkänna hans eller

---

⁷ Benediktus XVI, encyklika, *Caritas in veritate*, 66

⁸ Jfr Budskap till Herr Guy Ryder, Generaldirektör för Internationella Arbetsorganisationen (ILO), vid dess 103e samling, 22 maj 2014: *L'Osservatore Romano*, 29 maj 2014, s 7

⁹ Benediktus XVI, encyklikan *Caritas in veritate*, 5

hennes inneboende värdighet i sanning och frihet. Vi kan tydligt se det i historien om Josephine Bakhita, helgonet som ursprungligen kom från Darfur i Sudan och som kidnappades av slavhandlare och såldes till brutala herrar när hon var nio år gammal. Senare efter smärtsamma erfarenheter blev hon en ”Guds fria dotter” tack vare sin tro, levde helgad till Gud och i tjänst för andra, särskilt för de allra minsta och hjälplösa. Det här helgonet, som levde runt sekelskiftet 1900, är ännu idag ett framträdande vittne om hopp för slaveriets många offer,¹⁰ hon stödjer de ansträngningar hos alla de som kämpar mot detta ”öppna sår i dagens samhällskropp, ett gissel på Kristi egen kropp”.¹¹

I ljuset av allt detta inbjuder jag alla, var och en efter hans eller hennes särskilda roll och ansvar, att utöva handlingar av syskonskap gentemot dem som hålls i slaveri. Låt oss fråga oss själva, som individer och grupper, om vi i våra dagliga liv blir utmanade när vi möter eller har att göra med personer som kan vara offer för trafficking, eller när vi frestas att köpa saker som mycket väl kan ha producerats genom att utnyttja andra människor. En del av oss blundar för allt detta på grund av likgiltighet, ekonomiska skäl eller för att vi är fångna i våra dagliga sysslor. Andra däremot beslutar sig för att göra något åt det, antingen genom att gå med i civila organisationer eller genom att utföra små, vardagliga gester, som betyder så mycket och som består i ett vänligt ord, en hälsning eller ett leende. Sådana handlingar kostar oss ingenting men kan ge hopp, öppna dörrar och förändra livet för en annan människa som

---

¹⁰ ”Hon blev ’återlöst’ genom kunskapen om detta hopp, inte längre slav, utan ett Guds fria barn. Hon förstod vad Paulus hade menat när han påminde Efesierna om att de tidigare hade varit utan hopp och utan Gud i världen – utan hopp eftersom de var utan Gud”, Benediktus XVI, encyklika *Spe Salvi*, 3

¹¹ Tal till deltagarna i den Andra Internationella Konferensen för att bekämpa Trafficking: Kyrkan och Rättsväsendet i samarbete, 10 april 2014: *L'Osservatore Romano*, 11 april 2014, s 7; jfr apostoliska uppmaningen *Evangelii Gaudium*, 270

lever i hemlighet. Dessa handlingar kan också förändra våra egna liv i förhållande till den här verkligheten.

Vi måste erkänna att vi står inför ett globalt fenomen som överstiger kompetensen för varje enskild gemenskap och enskilt land. För att utplåna detta fenomen måste vi få till en mobilisering som är jämförbar med fenomenet självt. Av den orsaken vädjar jag kraftfullt till alla människor av god vilja, till alla som är nära och fjärran, också till de högsta nivåerna inom civila institutioner, som alla bevittnar gisslet av vår tids slaveri, att inte bli medbrottslingar till denna ondska, att inte vända bort blicken från våra lidande bröder och systrar, våra medmänniskor, som berövats sin frihet och värdighet. Låt oss istället modigt beröra Kristi lidande kropp som uppenbaras i ansiktena hos de otaliga människor som han kallar ”de minsta av mina bröder” (Matt 25:40, 45).¹²

Vi vet att Gud kommer att fråga var och en av oss: Vad har du gjort för din broder (jfr 1 Mos 4:9-10)? Likgiltighetens globalisering, som tynger livet för så många av våra bröder och systrar i dag, kräver av oss alla att forma en ny världsvid solidaritet och ett syskonskap. Detta kan ge dessa människor nytt hopp och hjälpa dem att modigt gå framåt mitt ibland vår tids utmaningar och de nya perspektiv som dessa visar på och som Gud lägger i våra händer.

Vatikanen 8 december 2014

Franciskus

(översättning till svenska Sr Madeleine Fredell OP)

---

¹² Jfr den apostoliska uppmaningen *Evangelii gaudium*, 24 och 270